

In nadebudna „gospoda“ dečka sta šla v tobakarno, izbrala smodke, zapalila ter odšla na drsališče — „z dimom“ kakor sta pravila.

Nista vedela namreč, da gresta „z dimom“ v prezgodnji grob.

Narodna noša tržaških Slovencev.

Manderjarji*) in Brežani**) so se že od nekdanj razlikovali od drugih Slovencev po svoji posebni narodni noši.

Na glavi so nosili visoko kapo „frkindež“. Praznična obleka je bila iz črno svetlega platna „brnela“. Na suknji in na telovniku so viseli veliki (večkrat srebrni) gumbi. Hlače so bile kratke

*) Manderjarji so slovenski kmetski prebivalci v tržaški okolici. Lepo obzidano večje posestvo se imenuje »manderja«. V novejšem času se širijo po okolici gosposki dvorci (vile), palače, tovarne, a „manderj“ žal propadajo z narodno nošo.

**) Brežani so v prvi vrsti slovenski prebivalci lepega Brega (Ricmanje, Log, Boršt, Zabrežec, Boljunec, Krogla in Dolina), po tem pa sosedi na jugu in deloma vzhodu. Skoraj enako kakor Manderjarji in Brežani se nosijo prebivalci po takozvani istrski „Benečiji“ v osapskem, koprskem, krkvškem in piranskem dekanatu. V buzeškem dekanatu spadajo sem le „Rakitovci.“

Večja razlika med Manderjarji in Brežani je v ženski narodni noši kot v moški.

do kolen ali malo čez kolena a široke („brente“). Obleka za delavnik je bila (in je še) iz modrega močnega platna iz „plavine“. Po letu so nosili fine slamnike z raznobarvanimi trakovi. Rokavi srajc so bili široki, le na ramah in zapetnicah nabrani in zoženi. Prsa na srajci so bila okrašena z lepimi ravnimi nabirki in vpletenimi (všitimi) cveticami. Tudi telovnik je bil lepo okrašen z različnimi svilenimi nitmi. Nogavice so bile po največ modre barve. Obuvalo so rabili manderjarji in brežani visoke in široke škornje ali pa nizke čeveljčke.

Naša slika kaže to slovensko moško narodno nošo v glavnih potezah.

Ta naro na obleka je bila zelo trpežna, tudi primerno draga.

Še bolj zanimivo obleko so pa nosile Manderjare in Brežkice. Lepa bele peča z enim ali dvema rogljama na glavi, umetno všite cvetlice na robcih in srajčnih rokavih, krila v živih barvah z izrazitimi pasicami na krilih Manderjark in „felce, kamižoti“, raznovrstno pletene nogavice brežkic so napravile na vsakega imeniten vtis.

Dandane gine narodna noša vedno bolj in bolj, a vendar se v tržaški okolici, v Bregu in v istrski „benečiji“ vidi še starih mož s kratkimi in širokimi hlačami (brješami, brgešami).

V večji meri pristne narodne noše pri ženskah vidiš pa, ko gredo deklice k prvemu sv. obhajilu, k birmi, za Velikonoč, za božič in največ pa za procesijo na dan Presvetega Rešnjega Telesa. Tu pa tam opažamo staro narodno nošo tudi na „opasito“ („šagro“)

Narodna noša je na sebi lepa, trpežna in važna v narodnostnem obziru. Gotovo bi imeli manj narodnih izdajic, ko bi se še ohranila narodna noša, ki bi branila našo stvar.

Družba sv. Mohorja.

Naša družba sv. Mohorja je ostala letos nekako na isti visočini kakor lani. Šteje namreč vkup **83.572 udov**, 1026 manj kakor lani, dočim smo bili lani napredovali za 8540 udov.

Napredovala je najbolj ljubljanska škofija (za 535), a nazadovala lavantinska (za 1277) in tržaško-koperska (za 259).

Številka v družbenih „zlatih bukvah“, v katere se vpisujejo na novo vstopivši udje, je napredovala od 253.040 do **259.948**, torej je vpisanih 7944 novih udov.

501.432 Mohorjevih knjig bode letos romalo med Slovence! Če dodamo to število onemu prejšnjih let, pridemo do števila **10.302.060 knjig**, reci deset milijonov tristoindva tisoč